

20. 9. 2016

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Evidence skutečných majitelů právnických osob se blíží

Pravidla proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu se neustále zpřísnují a v květnu loňského roku byla přijata směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2015/849 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz a financování terorismu. Za účelem implementace této směrnice do českého právního řádu byla připravena novela zákona č. [253/2008](#) Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, která mimo jiné zavede evidenci údajů o skutečných majitelích právnických osob a svěřenských fondů. Vzhledem k tomu, že předmětná novela byla dne 7. září 2016 schválena Poslaneckou sněmovnou ČR, je vhodné se seznámit se základními parametry nové evidence, byť účinnost této části novely by měla nastat až 1. ledna 2018.

Kdo je skutečným majitelem

Definici skutečného majitele právnické osoby bude obsahovat zákon č. [253/2008](#) Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**Zákon**“).

Pro tyto účely bude skutečným majitelem **fyzická osoba**, která má **fakticky nebo právně** možnost vykonávat přímo nebo nepřímo **rozhodující vliv** v právnické osobě, ve svěřenském fondu nebo v jiném právním uspořádání bez právní osobnosti. Pro jednotlivé typy právnických osob budou stanovena bližší pravidla, jak osobu skutečného majitele určit.

U **obchodních korporací** se bude mít za to, že skutečným majitelem je fyzická osoba:

- která sama nebo společně s osobami jednajícími s ní ve shodě disponuje **více než 25 % hlasovacích práv** této obchodní korporace nebo má **větší než 25% podíl na základním kapitálu**;
- která sama nebo společně s osobami jednajícími s ní ve shodě **ovládá** osobu uvedenou v předchozím bodě;
- která má být **příjemcem alespoň 25 % zisku** této obchodní korporace; nebo
- která je **členem statutárního orgánu, zástupcem právnické osoby** v tomto orgánu anebo v postavení **obdobném postavení** člena statutárního orgánu, pokud obchodní korporace nemá skutečného majitele nebo jej nelze určit podle pravidel ve výše uvedených bodech.

U **spolků, obecně prospěšných společností, společenství vlastníků jednotek, církví a náboženských společností** se bude mít za to, že skutečným majitelem je fyzická osoba:

- která disponuje **více než 25 % hlasovacích práv**;
- která má být **příjemcem alespoň 25 %** z jí rozdělovaných prostředků; nebo
- která je **členem statutárního orgánu**, zástupcem právnické osoby v tomto orgánu anebo v postavení **obdobném postavení** člena statutárního orgánu, pokud nemá skutečného majitele nebo jej nelze určit podle pravidel ve výše uvedených bodech.

V případě **nadací, ústavů, nadačních fondů, svěřenských fondů** nebo jiných právních uspořádání bez právní osobnosti se bude mít za to, že skutečným majitelem je fyzická osoba (popř. skutečný majitel právnické osoby), která je v postavení:

- **zakladatele;**
- **svěřenského správce;**
- **obmyšleného;**
- osoby, **v jejímž zájmu byla založena nebo působí** nadace, ústav, nadační fond, svěřenský fond nebo jiné uspořádání bez právní osobnosti, jestliže není určen obmyšlený; nebo
- osoby **oprávněné k výkonu dohledu nad správou** nadace, ústavu, nadačního fondu, svěřenského fondu nebo jiného právního uspořádání bez právní osobnosti.

Z výše popsaného je zřejmé, že určení fyzické osoby, která je skutečným majitelem, bude celkem jednoduché u společností a jiných právnických osob bez komplikované vlastnické struktury (např. společnosti s ručením omezeným s několika společníky - fyzickými osobami), zatímco u komplexních holdingových struktur to může být značně složité.

Evidence skutečných majitelů a rozsah evidovaných údajů

Výše uvedenou novelou bude zřízena nová evidence údajů o skutečném majiteli právnické osoby zapsané do veřejného rejstříku a svěřenského fondu zapsaného do evidence svěřenských fondů (dále jen „**evidence skutečných majitelů**“). Jako ekonomicky nejvýhodnější řešení bylo zvoleno vedení této evidence u rejstříkových soudů, neboť nebude třeba budovat novou infrastrukturu a rejstříkové soudy již mají s obdobnou agendou zkušenosti.

Do evidence skutečných majitelů by se měly zapisovat údaje o skutečném majiteli v následujícím rozsahu:

- **jméno a adresa místa pobytu** (popř. rovněž bydliště, jestliže se liší od adresy místa pobytu);
- **datum narození a rodné číslo** (pokud bylo skutečnému majiteli rodné číslo přiděleno);
- **státní příslušnost;**
- údaj o skutečnosti **zakládající postavení** skutečného majitele, a to (a) údaj o podílu na hlasovacích právech (zakládá-li se na přímé účasti v právnické osobě), (b) údaj o podílu na rozdělovaných prostředcích (zakládá-li se na skutečnosti, že je jejich příjemcem) nebo údaj o jiné skutečnosti (pokud je postavení skutečného majitele založeno jinak).

Zápis do evidence skutečných majitelů a poskytování údajů z ní

O zápisu skutečného majitele do evidence bude vedeno rejstříkové řízení, jež bude zahájeno na návrh stejně, jako tomu je v případě jiných zápisů do veřejných rejstříků právnických a fyzických osob. I tyto zápisy bude moci provádět vedle rejstříkových soudů rovněž přímo notář.

Podle navrhovaného znění novely by evidence skutečných majitelů neměla být veřejným rejstříkem a údaje z ní by se **neměly** poskytovat spolu s opisem zápisu z veřejného rejstříku, ani by neměly být zveřejňovány. Údaj o skutečném vlastníkovi by tak neměl být ani dostupný dálkovým přístupem

obecné veřejnosti (např. ve výpisu z obchodního rejstříku pořízeném prostřednictvím sítě Internet by skutečný majitel neměl být uveden).

Co se týká poskytování údajů z evidence skutečných majitelů, novela vymezí osoby, které mohou údaje z evidence získat a v jakém rozsahu.

V první řadě může výpis získat **zapsaná osoba**.

Dále v rozsahu předepsaném implementovanou směrnicí (tj. údaje o **jméně, státu bydliště, roce a měsíci narození, státní příslušnosti a skutečnosti zakládající postavení skutečného majitele**) může výpis údajů z evidence skutečných majitelů obdržet také ten, kdo prokáže zájem v souvislosti s předcházením vyjmenovaným trestným činům (podílnictví, podílnictví z nedbalosti, legalizace výnosů z trestné činnosti, legalizace výnosů z trestné činnosti z nedbalosti a jejich zdrojovým trestným činům a trestného činu teroristického útoku).

Poměrně široce vymezenému okruhu státních orgánů by potom měl být umožněn do evidence skutečných majitelů dálkový přístup. Takto by měly být předmětné údaje o skutečném majiteli k dispozici následujícím orgánům:

- **soudům** pro účely soudního řízení;
- **orgánům činným v trestním řízení** (pro účely trestního řízení) a **státním zastupitelstvím** i pro účely výkonu jiné než trestní působnosti;
- **správcům daně** pro účely výkonu jejich správy;
- **zpravodajským službám**;
- **Finančnímu analytickému úřadu, České národní bance** a dalším orgánům při výkonu činností podle Zákona nebo zákona o provádění mezinárodních sankcí;
- **České národní bance** při výkonu dohledu nad osobami působícími na finančním trhu;
- **Národnímu bezpečnostnímu úřadu, Ministerstvu vnitra**;
- **Nejvyššímu kontrolnímu úřadu**;
- **povinné osobě** podle Zákona v souvislosti s prováděním **identifikace a kontroly klienta**;
- **poskytovateli veřejné finanční podpory**;
- **řídícímu orgánu, zprostředkujícímu subjektu, certifikačnímu orgánu a auditnímu orgánu** pro účely výkonu jejich působnosti podle nařízení o fondech (Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu);
- **platební agentuře a certifikačnímu orgánu** pro účely výkonu jejich působnosti podle nařízení o financování, řízení sledování společné zemědělské politiky.

Dálkový přístup bude umožněn tak, aby bylo možné vždy identifikovat konkrétní fyzické osoby, které do evidence skutečných majitelů budou přistupovat.

Další povinnosti

V návaznosti na evidenci skutečných majitelů uloží Zákon právnickým osobám či jejich orgánům související povinnosti.

Podle Zákona právnické osoby povedou a budou průběžně zaznamenávat **aktuální údaje** ke zjištění a ověření totožnosti svého skutečného majitele, a to včetně údajů o skutečnosti, která zakládá postavení skutečného majitele či jiného odůvodnění, proč je za skutečného majitele považována. Obdobně budou zaznamenávat údaje ke zjištění a ověření totožnosti skutečného majitele svěřenského fondu nebo právního uspořádání bez právní osobnosti také svěřenský správce nebo

osoba v obdobném postavení vůči jinému právnímu uspořádání bez právní osobnosti.

Takovéto údaje ke zjištění a ověření totožnosti skutečného majitele budou uchovávány po celou dobu, po kterou bude předmětná osoba skutečným majitelem, a následně **nejméně 10 let od zániku** takového vztahu.

Pokud nebude údaj o skutečném majiteli v evidenci obsažen, nebo pokud budou o správnosti tam uvedených údajů pochybnosti, bude právnická osoba, svěřenský správce nebo osoba v obdobném postavení povinna na žádost Zákonem vyjmenovaných orgánů (povinné osoby, Finančního analytického úřadu, soudu, orgánu činného v trestním řízení, orgánu Finanční správy nebo Celní správy) sdělit, kdo je nebo byl jejím skutečným majitelem a uvést údaje ke zjištění a ověření jeho totožnosti. Právnická osoba v této souvislosti sdělí i údaje o skutečně držené účasti nebo jiné důvody, proč je tato osoba považována za skutečného majitele.

Závěr

Ačkoliv novela Zákona ještě bude projednávána v Senátu a poté předložena k podpisu prezidentovi, je velmi pravděpodobné, že bude nakonec platit ve znění nyní schváleném Poslaneckou sněmovnou. Pro úplnost je však třeba zmínit, že na úrovni Evropské unie nyní probíhají jednání o případné novelizaci shora zmíněné směrnice o předcházení využívání finančního systému k praní peněz a financování terorismu, jež by se případně mohly odrazit i v textaci projednávané novely (pokud se tak stane před jejím schválením, resp. před předpokládanou účinností části novely zabývající se evidencí skutečných majitelů, jež by měla nastat až 1. ledna 2018).

JUDr. Luboš Nevrkla, Ph.D.,
advokát

[Mališ Nevrkla Legal, advokátní kancelář, s. r. o.](#)

Longin Business Center
Na Rybníčku 1329/5
120 00 Praha 2

Tel.: +420 296 368 350
Fax: +420 296 368 351
e-mail: law.office@mn-legal.eu

Další články:

- [Mimosmluvní odměna při společném zastupování více osob](#)
- [Nepřiznané koalice](#)
- [Společnost s podíly 50:50 – právní rizika patových situací a jejich smluvní řešení](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 34: Jednání za společnost – prokura](#)
- [Jak nastavit smlouvy s dodavateli podle nové právní úpravy kybernetické bezpečnosti?](#)
- [Vada koupené věci – kdy zjištěné nedostatky zakládají kupujícímu práva z vadného plnění a kdy nikoliv?](#)
- [Smluvní autonomie vs. ochrana slabší strany v moderním kontraktačním právu](#)
- [Reklamáce vad stavby](#)
- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Oceňování nemovitosti a přiměřená náhrada při zrušení spoluvlastnictví](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel × společnost\)](#)